

– Сучасні методи навчання ще не зовсім задушили [в мені] святу допитливість, бо ця ніжна рослинка вимагає поряд із заохоченням насамперед свободи, – без неї вона неминуче гине. Велика помилка думати, що почуття обов'язку і примус можуть сприяти знаходити радість у тому, щоб дивитися і шукати. Мені здається, що навіть здорова хижа тварина втратила б жагоду до їжі, якби вдалося за допомогою бича примусити її безперервно їсти, навіть коли вона не голодна, і особливо якщо примусово пропонується їй їжа не нею обрана ...
Альберт Ейнштейн. "Творча автобіографія".

– Я так звикаю до цього нетерпіння та азарту під час відшукування відповідей, що, коли закінчується конкурс, на серці стає сумно та порожньо. Як добре, що цей захід проходить чотири рази на рік. А кожна пора року привносить щось своє у настрій, у відношення, у почуття. І тому всі конкурси по-своєму індивідуальні й прекрасні. Дякую за те, що не даєте нам закиснути і витягаєте нас з мушель погрітись в розумових, допитливих променях.
Вікторія Бондарева.

– Хоча всі й ганяють Сороса, але його предметні олімпіади, механізм проведення певною мірою нагадують "50 слів": досить складні та різноманітні запитання, значний проміжок часу на виконання, можливість користуватися різними джерелами інформації ...
Олександр Татарінов.

– Щиро дякую за неймовірне задоволення та за можливість подальшого розвитку. Ви дуже допомагаєте вчитися, особливо – пошуку інформації, підбиранню ключових слів тощо. Намагаюся переконати в цьому людей навколо (колеги, учні), але які ж вони ледачі! "Таки-так, дуже цікаві питання. Обов'язково знайду конкурс і спробую..." – і нуль. Тож почуваю себе людиною, що знайшла скарб і хоче поділитися з іншими, а вони осліпли й не бачать коштовного каміння та золота під ногами ...
Світлана Козаченко.

– В сучасному світі інформаційно-комунікаційних технологій дуже важко стимулювати студентів до науково-дослідницької діяльності. Адже здебільшого перевага надається спілкуванню в соціальних мережах та гортанню стрічки новин. А завдяки конкурсу "50 слів" я здобула значний обсяг корисної інформації, важливі навички дисципліни та концентрації уваги, а головне – незабутні моменти проведення дослідів у пошуку правильної відповіді.
ДЯКУЮ ОРГАНІЗАТОРАМ!

Оксана Безсмола.

Щодо вузькопрофільних конкурсів (якими, звичайно, НЕ Є "50 слів"):
– Жодна людина не може бути вузьким фахівцем без того, аби не бути ідіотом в широкому сенсі слова. Вузький фахівець знає все більше про все менше і так до тих пір, поки не знатиме все ні про що і нічого про все.
Бернард Шоу.

↓ Мудра – ні, геніальна! – реакція Анатолія Афанасьєва на наше прохання підтвердити чи оскаржити відповідь на одне з запитань 38-го заходу: " ... Ніколи не силкуюся після бою махати руками." Свої сумніви з якогось питання чи відповіді намагаюся озвучити до того, а не після.
... Не заперечую, що правильною відповіддю є слово маїс. Шукати й підраховувати кількість мов, в яких маїз, а в яких гізо – шкодо часу. Це питання не принципове. І, взагалі, для мене не є важливим, яке місце я посаду у Вашому конкурсі – п'яте чи сто п'яте. На перших місцях є той драїв, який я отримую, коли "з голови" знаходжу правильні відповіді, і кайф від дайвінгу сторінками Інтернету.
А от що ще не вдається, то це вміння бачити дуалі (шаховий термін: задача одна, а розв'язків – декілька), тобто – вміння деяких учасників конкурсу з тексту запитання витягти різні варіанти відповіді. Наприклад, запитання №1 з 23-го конкурсу про ніготь середнього пальця. Крім пальців на руці побачити варіант з пальцем на носі – це вищий пілотаж."

Слова учасниці, якій голова оргкомітету писав, що ми не можемо без неї, без її плідної участі:
– А щодо 50 слів, то це я вже без них не зможу, а не Ви без мене))) Не знаю, як для кого, але за декілька днів до початку конкурсу я вже в передчутті цікавезних труднощів, в очікуванні чергових див тощо. І цей стан надприсмого напруження (розумового, емоційного, пошукового) триває МІСЯЦЬ! ... Отримуємо частину року, насичену позитивом, самовдосконаленням, можливістю використовувати потенціал власного розуму, дізнаватися стільки нового з різних галузей. Тому, я сподіваюсь, поки буде конкурс, поки і я буду з Вами!!!!

Наталка Єсіпова.

– Навіть не думала, що так захоплюся пошуками відповідей. Здавалося б, уся інформація тепер є в Інтернеті, але ж ЦЮ саме треба шукати, підкаже лише логіка, вдумливість. Знайшовши відповідь, починаєш глибше вникати в тему ...

... Для сучасних дітей це є неоціненно корисним. Адже вони звикли "хапати вершки", й зразу ж забувають про те, що дізналися. А тут короточасна пам'ять не спрацьовує, бо треба думати, аналізувати ...

Ольга Рудницька.

– Бажаю "Гармонійному розвитку" успіхів у боротьбі з зомбуванням молоді різноманітними гаджетами, тупосоцмережами, та з іншим злом, що перетворює нас, учнів, у деградує покоління!
Максим Рижов.

– Змушує недосипати ночей святá допитливість і відчуття радісної перемоги над собою.
Дякую за можливість тримати себе в тонусі.
Валентина Єсіпова.

Якщо ви неспішно та ретельно опрацювали правила оформлення відповідей, розміщених за Інтернет-адресою <http://www.h-d.in.ua/> на україномовних сторінках (там, на головній сторінці сайту, праворуч/угорі є іконка UK), або прямий вхід – <http://www.h-d.in.ua/events/45-й-захід-50-слів/> (див. там вкладення/сторінки "50 слів" → "45-й захід "50 слів"-осінь 2018 р." → "Умови"), або на http://vmk-garmonia.blogspot.com/2018/02/43-50_9.html, то ось – запитання:

45-й ЗАХІД "50 СЛІВ". ПЕРШИЙ ТУР.

1. Відстань між кінцями звисаючих вусів на зображенні Богдана Хмельницького на сучасній п'ятигривневій купюрі 2013-го чи 2015-го років випуску.

Вимірюйте ретельно! Помилка навіть на 1 мм дасть вам за виконання лише максимум 1 бал. А помилка більше ніж на 1 мм — це 0 балів.

Увага! Буде найліпше, якщо ви перед вимірюваннями відкриєте збільшене зображення цієї банкноти в Інтернеті та придивитесь, де там закінчуються вуса. Адже на тих купюрах, які були в обігу, побачити це важкувато.

І ще. Є нюанс, про який, якщо ви згадаєте його в поясненнях, можете отримати за відповідь не 5 балів, а аж 6.

2. Згідно з мудрим повчальним та вочевидь стимулюючим до честі та порядності арабським прислів'ям напишіть заключне шестибуквене слово такого вислову: довшою за життя є ... .

3. І до цього було декілька спроб його нашестя в Європу. Але його "авангардні загони" (осередки) успішно знищувалися. А от, як заведено вважати, саме рівно 100 років тому він почав свій переможний хід, навалу по країнах Європи під нашим приліпленим до цього факту гумористичним гаслом: "Дранг нах Остен". Тоді він не потрапив лише до Великої Британії, де й досі не часто з'являється.

Першим європейським плацдармом його "агресії" вважається район м. Бордо (Франція). Через 40 років він долетів і до України.

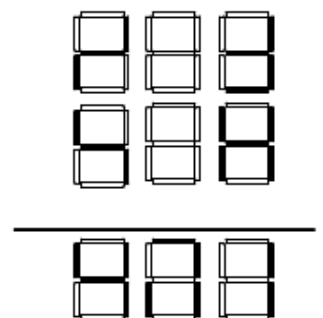
Напишіть назву штату США, який фігурує в побутовій назві описаного тут "завойовника".

4. Єдина в Україні область, в якій є Чернівецький район.

5. Занесений до Книги рекордів Гіннеса найдовший мундштуковий (дульцевий) духовий інструмент.

6. В "міжсезоння" наших заходів, 27 листопада 2018 року, цьому видатному українцю виповнюється рівно 100 років. Якщо перераховувати його досягнення, звання, регалії, то це займе, мабуть, декілька сторінок. А якщо сюди доєднати ще й заслуги його родичів, зокрема його знаменитого батька, то таких славетних родин буде незначний відсоток. Його ім'я — ... .

7. Частково вийшло з ладу табло умовного (не існуючого) такого "калькулятора", який висвічує лише компоненти арифметичних дій. Горять лише деякі його сегменти (на рисунку вони позначені чорними смужками). Не горить 21 потрібний сегмент.

Але, додатково знаючи, що на табло використані всі цифри крім однієї, за допомогою логіки ви можете відновити приклад.

То якої цифри в записі цієї дії немає?

8. З п'яти наявних речень в умові запитання №7 чи є зайве, тобто чи є там речення, яке можна просто викинути, бо воно ніяк не вплине на відповідь?

Якщо є, то напишіть перше слово зайвого речення. Якщо немає, то напишіть "немає".

9. Слово, яке має найбільшу кількість синонімів згідно з "Коротким словником синонімів української мови". Їх там нараховується аж 45.

10. Спиці в колесі велосипеда здебільше працюють на: стиск; розтяг; чи є ще інша версія?

У відповіді (але не в поясненнях) не пишть зайвих слів, приміром, таких, як слово "на".

11. Цей спортивний трюк був показаний більше 40 років тому і дістав назву на честь спортсменки, яка його виконала. Зараз цей елемент заборонений на офіційних змаганнях тому, що вважається смертельно небезпечним.

Напишіть або перше слово назви цього елемента, або прізвище спортсменки, яка вперше виконала цей елемент.

12. Розгадайте ребус:

13. Назва власної допоміжної суверенної території Святого престолу.

14. Їх в Україні біля 6000 офіційних і мінімум 35000 самовільних. Вони складають приблизно 0,02% території (хоча з невідомих нам причин деякі джерела кажуть і про 5%, і навіть про 7%).

До речі, якщо в розвинених країнах Північної та Центральної Європи туди відправляється лише 3% головного їхнього вмісту (інше утилізується, переробляється на спеціальних підприємствах), то у нас цей показник ("закопування в землю" всього підряд) сягає 95%.

Мова тут — про ... .

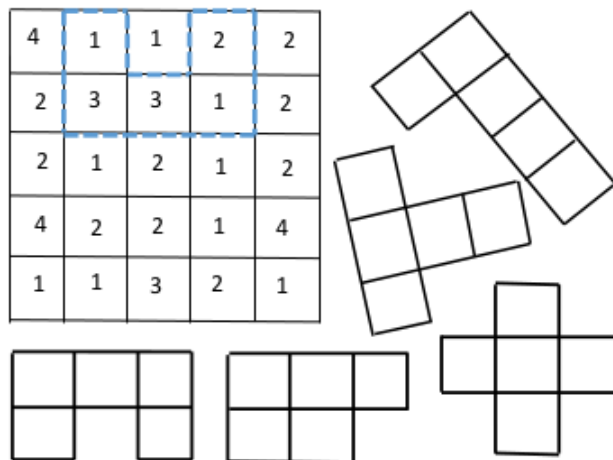
15. Календарна дата (в форматі: число-місяць, без ніяких знаків між ними. Приміром, ось так: 2009), спільна/знаменна для видатних українок Софії Ротару, Яни Ключкової, Оксани Смоляр-Байрак, а також для Пантелеймона Куліша, Володимира Винниченка, Віктора Медведчука та ще для безлічі інших людей.

(Персональне вибачення перед, скажімо, Павлом Миколайовичем за незабагнений ляп Валерія Михайловича з ім'ям Оленочки Миколаївни).

16. Слово, яке означає сукупність звичок, цінностей та смаків, і яке є нетривалим пануванням певного смаку в будь-якій сфері життя або культури.

Можливо, для того, щоб здійснилися шкурні інтереси матеріального збагачення, а, може, щоб утішатися тим, як вони можуть зомбувати "маси", у так званих "законодавців" цих явищ, на думку автора питання, порівняно часто превалює думка: "Що б таке ще придумати та "розкрутити" так, щоб усе попереднє люди змінили, повикидали та, скажімо, кинулися купувати нове, інше?"

17. а) розташуйте (для себе, а не для нас!) п'ять фігур, зображених на рисунку так, щоб вони повністю покривали квадрат із цифрами (звичайно, що розташовуйте їх дотиком, а не накладанням), і так, щоб:

б) щоб сума чисел у кожній з фігур дорівнювала рівно 10 (приміром, щодо лівої нижньої фігури: якби вона була повернута та остаточно розташована так, як це виділено у квадраті з цифрами синім штрих-пунктиром, то для неї $1 + 3 + 3 + 1 + 2 = 10$. Але, звичайно, ця фігура не буде так розташована. Бо тоді один квадратик-"заглибинка" (з цифрою "1") не належав би жодній з інших чотирьох фігур),

в) напишіть, яка цифра стоятиме в центрі "хрестика".

Фігури при потребі можна повертати в даній площині (лише повертати, а не, приміром, дзеркально відображати).

18. Углиб приказок та прислів'їв.

Від роботи коні дохнуть, а люди — ... .

19. Елемент, який є спільним у гербах давніх українських шляхетських родин Борейків, Єльців, Проскур, а також, приміром, у самурайських родах Цугару, Хатісука, Хасекура, а також, скажімо, у символах течії декількох мільйонів прихильників джайнізму, та в безлічі інших випадків.

20. Горобець, жайвір; зозуля; іволга; перепілка; соловей; шпак — який із цих птахів прокидається найпізніше?

21. Людина не може засміятися, ... самого себе. На заваді цьому стоїть мозочок, який відповідає за відчуття, що викликаються власними рухами, і посиляє в інші ділянки мозку команди ігнорувати ці відчуття. Винятком з цього правила може бути ... піднебіння.

Напишіть або перше пропущене слово, або таке саме за значенням друге, споріднене.

22. Країна з найменшою кількістю населення, збірна якої будь-коли виходила на фінальний турнір чоловічого Мундіалу.

23. Який, стримано скажемо так: дуже розповсюджений в Україні харчовий продукт, який зокрема має властивість не приїдатися, у целофановому кульку одночасно й найкомфортніше для нього зберігається, і, на жаль, найшвидше зацвітає ("зеленіє", пліснявіє)?

І	У	Р	Т	С	А	Я	Р	О	М	О	Л	П
Ц	Г	О	Н	О	М	І	О	Р	И	К	А	Л
Р	О	С	А	Р	Г	С	С	І	Н	Н	Ш	Ю
М	А	Н	Н	Н	А	Т	Н	Є	А	І	К	В
Д	Н	А	А	А	С	У	В	А	К	И	Т	А
Е	Л	Д	Г	Ж	О	Я	Н	Н	С	Т	А	К
Г	А	Х	О	Е	В	Р	Е	Т	А	Р	В	А
О	Р	І	Б	О	П	Е	И	Л	В	А	В	О
У	Т	А	М	Е	К	А	С	А	І	Д	І	Х
Н	І	Д	А	Д	К	Н	Х	Н	Н	П	И	Р
І	В	А	М	Н	А	У	Р	И	И	Р	Б	А
С	А	Н	Н	С	О	Щ	Я	Ц	Ч	Р	П	Т
Я	П	А	О	В	В	О	Л	Л	А	Е	А	Е
Н	Н	І	Д	И	А	Х	Б	Я	І	Р	З	М

24. У гратці угорського кросворду (філворду) розміщено 28 слів-відповідей на запитання 31-го конкурсу "50 слів" (для полегшення, наприклад, див. вкладення "Відповіді 31-го конкурсу "50 слів" на блозі <https://vmk-garmonia.blogspot.com> або відповідну сторінку на <http://www.h-d.in.ua/>).

З літер, які залишаються, утворіть за правилами складання угорських кросвордів слово-відповідь на це завдання.

25. ☹ (особливо для всіх нас, причетних до заходу "50 слів").

ЦИМ займається дуже мало людей. Чому? Бо, як підмітив Генрі Форд, ЦЕ — найважча робота.

Про що мова?

Не пишть у відповіді слово "про".

Будемо вважати правильним будь-яке слово-відповідь, яке утворене з дієслова-основи.